

crítica» (sesión 1), «La crítica en la prensa decimonónica» (sesión 2), «La recepción crítica del Romanticismo» (sesión 3), «Juan Valera, crítico entre críticos» (sesión 4), «Mesa de jóvenes investigadores (I)», «Poesía y crítica decimonónica» (sesión 5), «En torno a Benito Pérez Galdós» (sesión 6), «De crítica, novela y epistolarios» (sesión 7), «Benito Pérez Galdós» (sesión 8), «La recepción crítica del teatro» (sesión 9), «La crítica desde los paratextos y la prensa» (sesión 10), «Mesa de jóvenes investigadores (II)», «Del Romanticismo al Realismo» (sesión 11), «El Naturalismo en España» (sesión 12), «Críticos entre Cataluña y España» (sesión 13), «Emilia Pardo Bazán, crítica literaria» (sesión 14), «Desde Marcelino Menéndez Pelayo» (sesión 15), «La crítica literaria y Emilia Pardo Bazán» (sesión 16), «Crítica literaria y prensa femenina» (sesión 17), «Del viaje a la ecocrítica» (sesión 18), «Prensa, escritoras y crítica literaria» (sesión 19) y «Fin de siglo» (sesión 20).

En su discurso de clausura, el presidente saliente, Dr. José Manuel González Herranz (Universidad de Santiago de Compostela), subrayó el alto nivel académico y de amistad (poco habitual en grupos tan numerosos), y se congratuló de que, en esta época de horas bajas para muchas sociedades científicas y académicas (que han acusado notablemente los efectos de la pandemia), la SLES XIX siga creciendo y adaptándose a los nuevos tiempos a muy buen ritmo, en todos los sentidos. Destacó también la excelente acogida que la ciudad de Barcelona y la universidad prestan desde su inicio a la Sociedad, motivo por el cual el próximo coloquio se celebrará en el mismo lugar. Concluyó el acto de clausura el decano de la facultad, Dr. Javier Velaza, subrayando la estrecha relación entre nuestra facultad y los estudios vinculados a la literatura del siglo XIX. He aquí el último hecho memorable: Menéndez y Pelayo empezó a estudiar en la Universidad de Barcelona en el curso 1871-1872, el primero en que se impartieron clases en el nuevo edificio (el que ahora conocemos como edificio histórico), cuya inauguración oficial tuvo lugar en octubre de 1872, y se cumplen por tanto en octubre el 150 aniversario, que la universidad está celebrando con diversos actos.

Además del alto nivel científico de las ponencias presentadas, hay que destacar el buen ambiente y la camaradería que se respiró a lo largo de todo el coloquio, así como también la excelente organización del mismo y la notable asistencia de público a lo largo de todas las sesiones. El coloquio sirvió, en definitiva, para comprobar que el análisis de la literatura española del siglo XIX sigue aportando perspectivas interesantes de estudio y de trabajo.

Marcelino JIMÉNEZ LEÓN
Universidad de Barcelona

Vuitena Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra: «Compromís de la universitat amb la llengua catalana: reptes i oportunitats». — Els dies 3 i 4 de novembre del 2022 va tenir lloc la vuitena jornada científica de la Càtedra Pompeu Fabra (CPF), titulada «Compromís de la universitat amb la llengua catalana: reptes i oportunitats». Aquesta va ser la primera jornada liderada per la nova directora de la CPF, la Dra. Rosa Estopà, des que la directora fundadora d'aquesta càtedra, M. Teresa Cabré, va deixar el càrrec a finals de l'any 2021. La vuitena jornada pretenia seguir l'objectiu de les jornades anteriors i posar el català i la gestió de les llengües a la universitat al centre del debat. Aquest aspecte, que continua vigent i que és prou rellevant per al futur del català i, concretament, per a la ciència en català, ja s'havia tocat en jornades anteriors com la segona, la cinquena o la setena. Enguany, es va enfocar el tema amb una òptica àmplia brindada tant per ponents experts en temes lingüístics i educatius com per representants de les universitats catalanes. El format de la jornada, tot i seguir la mateixa línia i coherència de les jornades anteriors, va ser innovador en el sentit que el segon dia de la jornada va comptar amb dues conferències magistrals, una ponència més breu que va donar veu a estudiants i una taula rodona.

La jornada va arrencar el dijous a l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). En l'acte d'inauguració hi van participar M. Teresa Cabré, presidenta de l'IEC, Francesc Xavier Vila, secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i el llavors rector de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), Oriol Amat. Rosa Estopà, directora de la CPF, va donar el tret de sortida a la jornada amb una breu presentació en la qual va refermar la voluntat de seguir amb l'esperit que havia caracteritzat la CPF des de la seva fundació i, també, va contextualitzar el tema de debat del fòrum.

La conferència inaugural va ser a càrrec de David Lasagabaster, professor de la Universitat del País Basc (UPV/EHU), i es va titular «La convivencia del euskera y el inglés en el ámbito universitario vasco: logros y retos». Lasagabaster va explicar de forma detallada el funcionament del sistema de política i planificació lingüístiques en el panorama educatiu basc, que es caracteritza per tenir una línia en espanyol i una altra en euskera tant a secundària com a la universitat. Lasagabaster va partir del fet que l'anglès ha agafat força en l'àmbit universitari, però va apel·lar a la bona convivència entre llengües per assegurar una bona sostenibilitat lingüística. Va posar l'exemple del País Basc, on l'euskera es troba en el seu millor moment i el model educatiu que afavoreix aquesta llengua té cada vegada més demanda.

M. Teresa Cabré, catedràtica emèrita de la UPF i presidenta de l'IEC, va impartir la primera conferència de la segona sessió de la jornada, que va tenir lloc al Campus del Poblenou de la UPF: «Reforçar l'ús del català en la recerca sense perdre competitivitat: és possible?». Des de l'expertesa i el bagatge professional, Cabré va posar el focus de la seva xerrada en l'estat de la llengua catalana a la recerca. Com fer recerca sense perdre competitivitat i refermant el compromís amb la llengua catalana? La resposta va ser optimista en el sentit que ens trobem en un punt en què el problema, tot i no rebre l'atenció suficient, s'ha posat damunt la taula i s'estan impulsant iniciatives per revertir-lo, per exemple amb el Pla d'enfortiment de la llengua catalana en el sistema universitari i de recerca de Catalunya. Les conclusions van ser clares: remuntar la situació de la recerca en català és possible, sempre i quan hi hagi compromisos i recursos necessaris per fer-ho.

La segona conferència es va titular «L'anglificazione dell'università in Europa è evitabile? Analisi e proposte per una università plurilingüe», a càrrec de Michele Gazzola, professor i investigador a la Facultat de Ciències Socials i Polítiques Aplicades de la Universitat de l'Ulster. Gazzola va fer explícit el fet que el Pla Bolonya va tenir com a resultat un augment de l'anglès en l'ensenyament universitari europeu, cosa que va deteriorar l'ús de les llengües pròpies en aquest context. Mentre que les universitats tenen al punt de mira els indicadors d'internacionalització que fan prevaldre l'anglès, hi ha estudis que mostren que els estudiants adquireixen millor els coneixements en la seva pròpia llengua. Per aconseguir una universitat plurilingüe, proposa el criteri que els estudiants universitaris tinguin el nivell C1 en la llengua pròpia del país.

A continuació, va tenir lloc la ponència «Entre la internacionalització i la responsabilitat lingüística. La gestió de les llengües a la universitat: un estudi pilot Universitat de Göteborg-Universitat Pompeu Fabra». Vicent Climent-Ferrando, professor de la UPF, i Lidia Torrecillas, Virgínia Anguera i Núria Giraldós, estudiants del grau en Llengües Aplicades de la UPF, van explicar una anàlisi comparativa, relacionada amb el projecte EUTOPIA, que van dur a terme en diverses situacions comunicatives a la Universitat de Göteborg i a la UPF. Els resultats els van permetre mostrar que el suec està molt més present que el català a la universitat, probablement a causa de les polítiques lingüístiques més o menys fluïdes de les dues universitats estudiades. Caldrà enfortir-les a Catalunya per encarar la universitat del 2050 amb una llengua pròpia viva?

Finalment, es va dur a terme la taula rodona «Compromís de la docència universitària amb la llengua catalana: on érem, on som i cap a on anem?», que va moderar la Dra. Ona Domènec, professora de la Universitat Oberta de Catalunya. Hi van participar Imma Ribas, vicerectora de Qualitat i Política Lingüística de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), Màrius Martínez, vicerector de Relacions Internacionals de la Universitat Autònoma de Barcelona, José Antonio

Moreno, comissionat de Política Lingüística i Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili, i Mireia Trenchs, la llavors comissionada de Política Lingüística de la UPF. En aquesta taula rodona es van mostrar dades lingüístiques de les diverses universitats catalanes i es van posar de manifest diverses qüestions com ara que totes les universitats tenen un pla de política lingüística definit que dona suport a la llengua pròpia i que totes tenen canals per denunciar greuges de la llengua catalana, cursos de català i serveis de correcció lingüística, entre d'altres, que obren una finestra a la millora de la salut del català en aquest àmbit.

La jornada va concloure amb un resum exhaustiu i clar de les diferents idees tractades exposat per Marta de Blas, directora dels Serveis lingüístics de la UPC, i d'Ester Bonet, presidenta de la SCATERM. La Dra. Estopà va tancar la jornada amb agraïments per la gran assistència i l'èxit de la jornada. Així doncs, els dies 3 i 4 de novembre van ser una oportunitat per reflexionar i debatre sobre el paper de la universitat en la promoció i protecció de la llengua catalana. També es van plantejar propostes i solucions per fer front als reptes i aprofitar les oportunitats que es presenten en l'àmbit de la política lingüística universitària al nostre país. Podeu veure els vídeos sencers de la jornada a la pàgina web de la CPF (<<https://www.upf.edu/web/catedrapompeufabra/vuite-na-jornada-de-la-catedra>>) i també s'ha previst de publicar-ne les actes a la mateixa pàgina web.

Laia VIDAL SABANÉS
Universitat Pompeu Fabra
Universidad Nacional de Educación a Distancia

XVII Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics (4 i 5 de novembre de 2022). — Seguint el seu periple itinerant pels Països Catalans iniciat l'any 2005, el Grup d'Estudis Etnopoètics (GEE) va celebrar la XVII Trobada, a la ciutat de Maó, a la seu de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), els dies 4 i 5 de novembre de 2022. El lema sota el qual es van reunir els estudiosos de l'etnopoètica era «L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (1922-2022)», aprofitant que al 2022 se'n celebra el centenari. A més, es va dedicar la trobada a dos figures essencials per a la nostra cultura desaparegudes el mateix 2022: Josep Massot i Muntaner (Palma, 3 de novembre de 1941- Monestir de Montserrat, 24 d'abril de 2022) i Joan-Francesc López Casasnovas (Ciutadella, 13 d'agost de 1952- 19 de juliol de 2022).

Divendres dia 4 de novembre va tenir lloc la benvinguda als assistents amb un parlament del conseller de Cultura, Educació, Joventut i Esports del Consell Insular de Menorca, Miquel Àngel Maria Ballester. Tot seguit, hi va haver les paraules d'homenatge al pare Massot i a Joan F. López Casasnovas. Maria Magdalena Gelabert va encetar el doble homenatge glosant la figura i l'obra, immensa, de Josep Massot i Muntaner, filòleg, historiador, conservador des del 1991 del fons de l'Obra del Cançoner de Cultura Popular de Catalunya (OCPC) i savi incansable. Gelabert va destacar en especial el paral·lisme de Josep Massot i Antoni M. Alcover com a homenots «atacats per la malaltia del treball», feliç coincidència que els va permetre, a tots dos, llegar al país una magna obra. Josefina Salord va posar en valor el binomi ètica-democràcia de la figura política de López Casasnovas i la seua feina, com a estudiós i poeta, en especial, per a recuperar el folklore de la banalització injusta a què havia estat sotmès.

La conferència inaugural va ser pronunciada per Jaume Ayats, músic, etnomusicòleg, professor i comissari de l'Any del Cançoner Popular de Catalunya. Ayats va delectar el públic amb la seua saviesa i frescor i una conferència que va abordar l'OCPC des del passat fins al futur sense oblidar el present. Ayats va destacar la importància de l'acte social de cantar, allò que ens defineix com a membres d'un col·lectiu i com a persones individuals, i va reflexionar sobre què era el fet de cantar fa cent anys —tan habitual i generalitzat en qualsevol circumstància—, què és ara el fet